

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від _____ 20 ____ року м. Тернопіль № _____

***Про затвердження положення
про ботанічну пам'ятку природи
місцевого значення „Збаразький
горіх чорний”***

Відповідно до законів України „Про природно-заповідний фонд України”, „Про місцеві державні адміністрації”, „Про правовий режим воєнного стану”, указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні” і № 68/2022 „Про утворення військових адміністрацій”, від 14 липня 2025 року № 478/2025 „Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, наказів Міністерства екології та природних ресурсів України від 25 лютого 2013 року № 65 „Про затвердження Інструкції щодо оформлення охоронних зобов'язань на території та об'єкти природно-заповідного фонду”, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 02 серпня 2022 року № 281 „Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення положень про території та об'єкти природно-заповідного фонду України”, враховуючи листи Збаразької міської ради від 9 квітня 2024 року № 878/03-04, Національного заповідника „Замки Тернопілля” від 31 липня 2025 року № 01-02/01-448/2 та протокол засідання комісії обласної військової адміністрації з попереднього розгляду документації щодо охорони, збереження та використання природно-заповідного фонду, відтворення його природних комплексів та об'єктів, охорони рослинного й тваринного світу від 29 вересня 2025 року № 6/25:

1. Затвердити положення про ботанічну пам'ятку природи місцевого значення „Збаразький горіх чорний”, що додається.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
№ 696/01.02-01 від 14.10.2025

Сертифікат 3FAA9288358EC0030400000070D63900D32DD800
Підписувач Негода В'ячеслав Андронович
Дійсний з 26.08.2024 16:09:13 по 26.08.2026 16:09:13

2. Управлінню екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації в місячний строк передати територію ботанічної пам'ятки природи місцевого значення „Збаразький горіх чорний” під охорону Національному заповіднику „Замки Тернопілля” шляхом оформлення охоронного зобов'язання.

3. Контроль за виконанням розпорядження доручити заступникові начальника обласної військової адміністрації згідно з розподілом обов'язків.

Начальник військової адміністрації

В'ячеслав НЕГОДА

Степан Куйбіда

Світлана Беспоповцева

Галина Берекета

Ірина Ленків

Тетяна Романська

Володимир Комінко

Ніна Вишовська

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника обласної
військової адміністрації

№ _____

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО БОТАНІЧНУ ПАМ'ЯТКУ ПРИРОДИ
МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ
„ЗБАРАЗЬКИЙ ГОРІХ ЧОРНИЙ”**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ботанічну пам'ятку природи місцевого значення „Збаразький горіх чорний” (далі – Пам'ятка природи) оголошено рішенням виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28 грудня 1970 року № 829 „Про затвердження списку пам'яток природи, що беруться під охорону держави” (зі змінами, внесеними рішеннями виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14 березня 1977 року № 131 „Про затвердження заповідних об'єктів та поліпшення заповідної справи в області”, від 19 листопада 1984 року № 320 „Про мережу територій і об'єктів природно-заповідного фонду області”, Тернопільської обласної ради від 10 лютого 2016 року № 75 „Про зміну назв територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення Тернопільської області”).

2. Пам'ятка природи входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання, щодо якої встановлюється особливий режим охорони, збереження і використання.

3. Пам'ятка природи площею 0,03 га розташована у Тернопільському районі Тернопільської області в адміністративних межах Збаразької міської ради у межах старого Призамкового парку біля замку у м. Збараж.

Земельна ділянка перебуває у постійному користуванні Національного заповідника „Замки Тернопілля” (далі – Постійний землекористувач).

4. Постійний землекористувач у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України „Про охорону навколишнього природного середовища”, „Про природно-заповідний фонд України”, „Про благоустрій населених пунктів”, іншими законодавчими і нормативно-правовими актами та цим положенням, забезпечує і несе відповідальність за належний стан та додержання встановленого режиму території Пам'ятки природи.

5. Межі земельної ділянки, на якій знаходяться Пам'ятка природи встановлюються в натурі (на місцевості) та закріплюються межевими знаками в порядку, визначеному законодавством.

Відомості про межі, цільове призначення, оцінку, угіддя земельної ділянки у межах Пам'ятки природи та про обмеження в їх використанні вносяться до Державного земельного кадастру в установленому законодавством порядку та обов'язково враховуються при здійсненні землеустрою, розробленні містобудівної документації, проектних матеріалів щодо планування території на регіональному рівні, а також при розвитку, забудові, використанні прилеглих територій.

До встановлення меж Пам'ятки природи у натурі її межі визначені відповідно до проєкту створення.

6. Адреса Національного заповідника „Замки Тернопілля”: 47302, вул. Б. Хмельницького, 6, м. Збараж, Тернопільський район, Тернопільська область, e-mail: zapovidnik_zbarazh@ukr.net, тел. 38 (03550) 2-42-47.

II. МЕТА СТВОРЕННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Метою оголошення Пам'ятки природи є охорона та збереження у природному стані дерева горіха чорного (*Juglans nigra* L.) віком 110 років та діаметром 98 сантиметрів, що має природоохоронну, історико-культурну, науково-пізнавальну еколого-освітню та естетичну цінність.

2. Основними завданнями Пам'ятки природи є:

попередження передчасного руйнування горіха чорного (*Juglans nigra* L.), підтримання незмінності історичного ландшафту;

забезпечення середовищ проживання для кажанів, птахів, комах та інших тварин;

здійснення науково-дослідних робіт з метою розроблення заходів із збереження екзотичних дерев, вивчення довговічності порід, зміни структури деревини в залежності від віку, отримання елітного насіння;

відродження культу поклоніння та поваги до старих дерев, як свідків історичних та культурних подій;

духовне збагачення і патріотичне виховання молоді;

популяризація знань серед населення щодо необхідності збереження екзотичних дерев, їх використання в еколого-освітніх, рекреаційних і науково-дослідних цілях.

III. РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ТА ОХОРОНА

1. Відповідно до Закону України „Про природно-заповідний фонд України” на території Пам'ятки природи забороняється будь-яка діяльність, що суперечить меті та завданням Пам'ятки природи, передбаченим цим положенням, і загрожує збереженню об'єкта природно-заповідного фонду, у тому числі:

будь-які роботи, що можуть призвести до зміни умов місцезростання дерева, пошкодження кореневої системи, крони та стовбура (крім випадків, коли здійснюється догляд за деревом);

влаштування твердого покриття (асфальтування, бетонування, засипка щебнем тощо) у межах пристовбурного кола дерева в зоні поширення коріння;

надання земельних ділянок під забудову;

будівництво нових споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів, не пов'язаних з виконанням покладених на Пам'ятку природи завдань;

влаштування місць відпочинку (крім випадків, передбачених пунктом 2 розділу III цього положення), стоянок автотранспорту, ремонт, обслуговування та миття транспортних засобів, машин, механізмів;

встановлення об'єктів зовнішньої реклами, торговельних лотків, павільйонів, кіосків тощо;

спалювання сухої рослинності, розпалювання багать;

засмічення, забруднення території Пам'ятки природи, влаштування сміттєзвалищ;

складування будівельних матеріалів, конструкцій, обладнання;

зберігання всіх видів отрутохімікатів та мінеральних добрив;

підвішування на дереві гамаків, гойдалок, мотузок, прикріплювання рекламних щитів, електропроводів тощо;

застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами рослин без відповідного наукового обґрунтування та документів, визначених чинними нормативно-правовими актами;

в період масового розмноження диких тварин з 1 квітня до 15 червня проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах);

натаскування мисливських собак, перебування з ними на території Пам'ятки природи;

знесення дерева при втраті біологічної стійкості та природоохоронної цінності без відповідного наукового обґрунтування і скасування, у встановленому порядку, статусу об'єкта природно-заповідного фонду;

формування крони дерева без рекомендацій наукових установ та погодження уповноваженого органу виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища;

інші види господарської діяльності, що можуть призвести до знищення кореневої системи дерева, пошкодження та порушення умов зростання дерева, втрати науково-пізнавальної та естетичної цінності Пам'ятки природи, що охороняється.

2. На території Пам'ятки природи у встановленому порядку дозволяється:

використання об'єкта природно-заповідного фонду у природоохоронних, науково-пізнавальних, еколого-освітніх та рекреаційних цілях, обмежена господарська діяльність з дотриманням встановленого цим положенням режиму території;

інші види використання об'єкта природно-заповідного фонду, що не призводять до деградації та знищення дерева;

проведення робіт, пов'язаних із доглядом за деревом, благоустрій прилеглої до стовбура території, встановлення по периметру земельної ділянки огорожі тощо за погодженням із уповноваженим органом виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища;

здійснення протипожежних та санітарних заходів, що не порушують режиму Пам'ятки природи;

проведення відновлювальних робіт зі здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів у разі негативного антропогенного впливу або стихійного лиха.

3. Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Пам'ятки природи здійснюється у порядку, визначеному статтею 9¹ Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, іншими законодавчими та нормативними актами.

4. Забезпечення режиму охорони території земельних ділянок у межах Пам'ятки природи здійснюється землевласниками та землекористувачами.

5. Землевласникам та землекористувачам у межах Пам'ятки природи оформлюються охоронні зобов'язання щодо забезпечення режиму охорони та збереження території.

У разі зміни форми власності на земельну ділянку під Пам'яткою природи, землекористувача або його назви, землевласники та землекористувачі, які здійснюють повноваження на території Пам'ятки природи, зобов'язані повідомити про це уповноважений орган виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області з метою переоформлення охоронного зобов'язання.

6. Режим охорони та збереження Пам'ятки природи враховується при землевпорядкуванні, розробленні регіональних та інших планів, проєктів будівництва, схем з розвитку тощо.

7. Державний контроль за дотриманням режиму охорони та збереження Пам'ятки природи здійснюється спеціальними уповноваженими державними органами.

8. Громадський контроль за додержанням режиму охорони та збереження Пам'ятки природи здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля у межах повноважень, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення.

IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ РЕЖИМУ ОХОРОНИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТКИ ПРИРОДИ

1. Порухення режиму охорони та збереження Пам'ятки природи тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність.

2. Відповідальність за порушення природоохоронного законодавства на території Пам'ятки природи несуть особи, винні у:

нецільовому використанні території Пам'ятки природи;

порушенні режиму охорони території Пам'ятки природи (пункт 1 розділу III цього положення), вимог проєкту створення Пам'ятки природи;

псуванні, пошкодженні чи знищенні Пам'ятки природи;

знищенні або пошкодженні інформаційно-охоронних та інших знаків;

самочинній зміні меж;

відведенні території для інших потреб;

здійсненні в межах Пам'ятки природи заборонених господарської та інших видів діяльності;

здійсненні на території Пам'ятки природи господарської діяльності без документів, визначених чинними нормативно-правовими актами;

невжитті заходів щодо попередження і ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на територію Пам'ятки природи, незабезпеченні її охорони;

перевищенні допустимих хімічних, фізичних, біотичних та інших впливів і антропогенних навантажень на території Пам'ятки природи;

незаконному використанні природних ресурсів.

Законодавством може бути встановлена відповідальність і за інші порушення законодавства про природно-заповідний фонд.

3. Юридичні та фізичні особи зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення природоохоронного законодавства на території Пам'ятки природи в розмірах і порядку, встановленому чинним законодавством України.

V. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЇ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ

Зміна меж, категорії та скасування статусу Пам'ятки природи проводиться відповідно до статей 51-54 Закону України „Про природно-заповідний фонд України” за погодженням з центральним органом виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища на підставі відповідного експертного висновку.
